

in dit nummer

EDITORIAAL

De lange weg / 2

BOEK VAN DE MAAND

**De verbeelding van
de leeuw / 3**

LVV

**Een nieuwe
LVV-voorzitter / 4**

BUITENLAND

**De natte droom
van Ottomanië (2) / 7**

ANALYSE

**De verkleurde
samenleving / 8**

ECONOMIE

**De paradox van
de beurs / 10**

BOEKEN

**John Rijpens schreef
over snoepjes / 11**

OPINIE

**Het liberale masker van
N-VA is afgefallen / 12**

liberaalvlaamsverbond

Het LVV bezorgde Open Vld-voorzitter Egbert Lachaert (foto) en preformateur voor een nieuwe federale regering, een wenslijst met elf bekommernissen.

Wenslijst van het LVV

Vijftien maanden na de verkiezingen van 26 mei 2019 is er eindelijk zicht op een federale regering. Open Vld-voorzitter **Egbert Lachaert** werd samen met sp.a-voorzitter Conner Rousseau het veld ingestuurd als preformateur om een Vivaldi-coalitie in het zadel te hijsen. Het Liberaal Vlaams Verbond (LVV) verspreidde een standpunt over deze lopende regeringsvorming. Zo wil het LVV dat in samenwerking met de regio's een staatshervorming wordt voorbereid waarbij versnippering en overlappende bevoegdheden worden vermeden. Er zijn te veel subsidies en te weinig investeringen in de overheid. België moet zijn activiteits-

graad verhogen. Maak ons pensioensysteem gelijk en rechtvaardiger, herwaardeer de publieke sector, laat begrotingen door een onafhankelijke commissie goedkeuren, werk aan een realistisch klimaatplan, vereenvoudig het fiscaal systeem, stop met de participatie, maak het sociaal overleg efficiënter en ten slotte, herstel het vertrouwen in justitie.

Dit 11-puntenplan werd gelanceerd door de nieuwe voorzitter van het LVV, **Thibault Viaene**. Hij volgt **Clair Ysebaert** op die sinds de jaren negentig het LVV leidde.

Lees meer blz. 4.

De lange weg

“Premier in aflopende zaken”, Sophie Wilmès, was duidelijk in haar videoboodschap over de coronacrisis: “De cijfers zijn zorgwekkend en we moeten allemaal ons best doen om hardere maatregelen te voorkomen.” We strijden nu al verschillende maanden tegen het coronavirus. Voor velen blijft het gelukkig een onzichtbare vijand, voor anderen slaat hij helaas genadeloos toe. Met de nodige maatregelen kon een opflakking in de zomer vermeden worden. Vooral omdat de overgrote meerderheid van de bevolking zich braaf aan de regels hield. Het begin van de scholen verliep moeizaam maar dankzij de inspanningen van zowel leerkrachten als ouders liepen de schoolbanken weer vol. Het is normaal dat er nu mentale moeheid optreedt. Ik was enkele dagen geleden op een begrafenis. Iedereen droeg braaf zijn mondkapje, maar het blijft een wezenloze toestand. Het menselijk contact verloopt moeizaam. Een knuffel of een warme handdruk voor de nabestaanden zat er niet in. Triest is het. Een afscheid op afstand maakt het verdriet nog groter. Vooral de onzekerheid over de toekomst is heel demotiverend. We krijgen wel berichten over de vooruitgang in de zoektocht naar een vaccin, maar wanneer dit zal kunnen toegediend worden om ons uit deze uitzichtloze toestand te verlossen, weet niemand.

Terwijl iedereen met de moed der wanhoop volhoudt, is de politieke situatie nog hopelozener. Open Vld-voorzitter Egbert Lachaert deed flink zijn best om een federale regering

“Aan bedenkers van blitse partijnamen hebben we geen nood”

op de been te brengen, maar het geluk is niet aan zijn kant. N-VA ziet dat ze weggedrongen wordt in de oppositie en opent al meteen het spervuur. We zullen het nog vaak horen: Vlaanderen dat door de PS financieel wordt leeggezogen. En zeggen dat de N-VA op een zucht van een regering stond met die vermaledijde Waalse socialisten.

Ook bij de toekomstige regeringspartners blijft het rommelen. Vooral de CD&V doet moeilijk omdat ze vreest tussen paars en groen te worden vermorzeld. Ze is mathematisch zelfs niet nodig in een paars-groene regering. Zoals Pieter De Crem het omschreef: “Voor de partij is er geen enkele toekomst tenzij het voeren van oppositie binnen de meerderheid.” De Crem is nog niet gekomen van de paars-groene regering van Guy Verhofstadt toen zijn partij na het dioxineschandaal in de oppositie verdween, na zovele jaren in de macht. Voor de preformateurs Lachaert en Rousseau is dit slecht nieuws. Zonder de CD&V is de meerder-

heid nog krappere.

Niets zal lukken wanneer deze spelletjes à la De Crem blijven duren. Zolang niet alle partijen hun eigen schaduw overstappen, dreigt de totale ontredde en zijn verkiezingen niet ver meer. Ergerlijk zijn ook de opsmukoperaties waar sommige partijen zich mee bezighouden. ‘Vooruit’, ‘Avanti’ en misschien binnenkort ‘Blauw’? Is het nu echt het moment om de gevel van het huis op te poetsen terwijl de achterbouw op instorten staat? Vooral voor de toekomstige meerderheidspartijen Open Vld, Groen!, sp.a en CD&V is de eerste opdracht te besturen en de coronacrisis economisch en sociaal te beheersen. Je partijnaam veranderen is dan iets van een tweede orde, iets wat je bijvoorbeeld beter in de oppositie doet.

We hebben nu stevige stuurlui nodig die op een geloofwaardige manier de samenleving doorheen de calamiteiten van corona kunnen loodsen. Aan bedenkers van blitse partijnamen hebben we geen nood. ■

De verbeelding van de leeuw

Wat hebben tv-series als 'Schipper naast Mathilde', 'Slisse en Cesar' of 'De Kampioenen' met de vorming van een Vlaamse natie te maken? Als we de historici Bruno De Wever en Gertjan Willems in het onder hun redactie recent verschenen boek 'De verbeelding van de leeuw. Een geschiedenis van media en natievorming in Vlaanderen' mogen geloven, heel veel!

De verbeelding van de leeuw' onderzoekt hoe media en cultuur, in de breedste zin van de betekenis, gebruikt worden voor het vormen van een Vlaamse natie. Het gebeurde in het verleden, en vandaag ook nog, kijk maar naar de Vlaamse canon van de Vlaamse regering. Bruno De Wever en co brachten historici, letterkundigen en politicologen samen om in al zijn aspecten het onderwerp van het boek te belichten.

Een aanzet

Het is niks nieuws dat ideologieën, dus ook de nationalistische, massamedia gebruiken om hun boodschap te verspreiden. De vraag luidt dan verder of de bevolking die deze media volgen, dan ook daadwerkelijk bijdragen tot de opbouw van een Vlaamse gemeenschap. Als we de redacteuren van het boek in hun inleiding volgen dan moet de relatie tussen media en natievorming voor Vlaanderen nog worden onderzocht. Het boek geeft een aanzet van hoe media een rol hebben gespeeld in die natievorming.

Hier spreekt men Nederlands

Het eerste hoofdstuk handelt over de taal met als discussievraag: moet dat een standaardtaal of een eigen Vlaamse taal zijn. Nogal logisch omdat de Vlaamse beweging in haar oorsprong de verdediger van de eigen taal was. We leren er de ABN- (Algemeen Beschaafd Nederlands) kernen kennen die in de tweede helft van

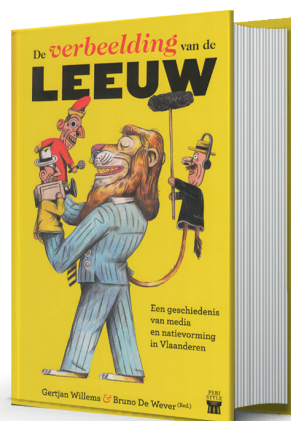
de 20ste eeuw via kranten, radio en televisie ons beschaafd Nederlands leerden spreken. Wie herinnert zich nog de tv-uitzendingen met professor Joos Florquin "Hier spreekt men Nederlands", of de taalwenken op de radio onder de titel "Voor wie haar soms geweld aandoet" van Marc Galle? In het boek duikt geregeld de naam Hendrik Conscience op. 'De Leeuw van Vlaanderen' was anders aanvankelijk bedoeld om de Belgische natie te ondersteunen. Het boek was alom bekend en zelfs aan het Belgische hof werd het geprezen. Zonder de steun van koning Leopold I zou de financiële toestand van Conscience zelfs lamentabel zijn geweest. Zo kon hij de man worden die zijn volk leerde lezen.

Na de Eerste Wereldoorlog bloeide de Vlaamse uitgeverwereld op met figuren als Joris Lannoo, een West-Vlaamse bakkerszoon die drukker en uitgever werd. De meest ambitieuze nieuwkomer was evenwel de Standaard Boekhandel die in de meeste grote steden filialen opende. Uiteraard gaven ook verenigingen zoals het Davidsfonds en het Willemsfonds de nodige lectuur uit. Tussen de wereldoorlogen kwam er een snelle expansie en ondanks allerlei censuurmaatregelen werd het boekwezen tijdens de Duitse bezetting redelijk met rust gelaten. Vooral de volksuitgaven en de laaggeprijsde boekjes waren een succes. Na de oorlog kwam het boekenvak in een zware crisis terecht. Stilaan herstelde zich de markt en kwamen we in de 21ste eeuw uit op de exploitatie door uitgever van de zoge-

naamde BV-cultuur op de Boekenbeurs, met onder meer de gevierde Vlaamse tv-koks.

Kranten, film en tv

Ook de impact van de periodieke pers op de Vlaamse identiteitsvorming wordt belicht. Kranten besteedden meer en meer aandacht aan de Vlaamse strijd die in het verzuilde perslandschap een boeiend onderwerp was. Een volgend hoofdstuk bestudeert de relatie tussen film en natievorming in Vlaanderen. De Vlaamse filmindustrie kwam maar pas vanaf 1930 van de grond. Zo pleitte men in 1936 binnen het Willemsfonds voor een eigen Vlaamse filmproductie. Er volgden mijlpalen zoals de verfilming van het boek 'De Witte' van Ernest Claes en 'De Vlaschaard' van Stijn Streuvels, midden de Tweede Wereldoorlog door Duitse filmmakers, en nadien 'Mira', 'Daens' en 'De Leeuw van Vlaanderen'. Met de komst van de tv ontstonden de populaire tv-reeksen 'Slisse en Cesar', 'Lili en Marleen', en 'FC De Kampioenen'. Op muzikaal vlak krijgt de lezer een analyse van de flamingantische topos "Omdat ik Vlaming ben", van het oorspronkelijke lied uit 1910 tot de hit van Will Tura. In een uitgebreid hoofdstuk wordt ten slotte ingegaan op de relatie tussen de media en het Vlaams Belang. Maar ook daar is er nauwelijks onderzoek verricht naar de houding van journalisten tegenover deze partij. -B.C. ■

Gertjan Willems & Bruno De Wever (red.), *De verbeelding van de leeuw. Een geschiedenis van media en natievorming in Vlaanderen*, Peristyle, Antwerpen, 2020, 381 blz., 29,96 euro.

Elf 'must-haves' voor de liberalen

LVV-STANDPUNT REGERINGSVORMING

Het Liberaal Vlaams Verbond (LVV) verspreidde een standpunt over de lopende regeringsvorming. Het LVV, opgericht in 1913, functioneert binnen het liberale middenveld als koepelvereniging en geeft de koers van de liberale partij mee vorm. Nu Vivaldi in de steigers staat, presenteert het LVV in deze tekst zijn wenslijstje voor de nieuwe federale regering.

door Thibault Viaene
Voorzitter Liberaal Vlaams
Verbond (LVV)

Vijftien maanden na de verkiezingen van 26 mei 2019 is er eindelijk zicht op een federale regering. Open Vld-voorzitter Egbert Lachaert werd samen met sp.a-voorzitter Conner Rousseau het veld ingestuurd als preformateur om een Vivaldi-coalitie in het zadel te hijsen. Lachaert spreekt voluntaristisch van een tienjarenplan om België terug op rails te krijgen en het vertrouwen in de politiek te herstellen. De poging om komaf te maken met de tirannie van de korte termijn verdient alle krediet. Toch zijn er aan Egbert Lachaerts vierseizoenenavontuur ook risico's verbonden.

De coronacrisis heeft de lamentabele Belgische staatsfinanciën nog meer doen ontsporen. Het begrotingstekort voor 2020 wordt nu al geschat op 53 miljard euro. Bovendien heeft de gezondheidscrisis een stuitend gebrek aan efficiëntie bij onze overheidsdiensten blootgelegd. Op de koop toe is er het feit dat de twee grootste Vlaamse partijen (N-VA en Vlaams Belang) geen deel zullen uitmaken van deze regering. Die twee dromen al

luidop van een meerderheid in Vlaanderen in 2024.

Een tienjarenplan heeft dus enkel zin als Vivaldi de volgende verkiezingen zonder kleerscheuren kan doorkomen. De nieuwe regering moet met een ambitieus en wervend programma uit de startblokken schieten. De Vlaamse liberalen zullen daarbij bijzondere moed moeten tonen. Aan Egbert Lachaert om de blauwe lijn te bewaken en de volgende elf liberale kernpunten het regeerakkoord binnen te loodsen:

1 Bereid in samenwerking met de regio's een staatshervorming voor

Deze wordt dan uitgevoerd in 2024. Leg de nadruk op efficiënte, homogene bevoegdheidspakketten, subsidiariteit en fiscale autonomie. De regio's dragen zelf verantwoordelijkheid voor de inkomsten die hun beleid bekostigen. Zo voelen ze ook zelf de gevolgen van slecht beleid in hun portemonnee. Heel wat sociaal-economische problemen zijn immers gelinkt aan regionale economische verschillen. Het federale niveau is vaak niet het best geplaatst om deze problemen aan te pakken. Laten we nadenken over een duurzame en stabiele staatsstructuur waarbij

versnippering en overlappende bevoegdheden worden vermeden.

Maak twee ministers (één Nederlandstalige en één Franstalige) bevoegd voor de voorbereidende werken van deze institutionele hervormingen. Alle essentiële grondwetsartikelen moeten voor herziening vatbaar verklaard worden. Vermijd dat dit institutionele luik een inhoudsloze praatbarak wordt.

2 Bouw subsidies af en investeer meer

In vergelijking met de ons omringende landen investeren de Belgische overheden te weinig en delen ze te veel subsidies uit. De toestand van de openbare infrastructuur verslechtert, de noodzakelijke evoluties op het vlak van energietransitie en technologische vernieuwing worden te weinig gemaakt, terwijl onproductieve uitgaven de begroting doen verslechteren en zorgen voor economische misallocatie. Het is hoog tijd om deze negatieve spiraal om te buigen. Voer in samenwerking met de lokale overheden een intelligent post-corona relanceplan door, gericht op investeringen in essentiële infrastructuur en nieuwe technologie. Zorg eveneens voor meer overheidsinvesteringen die de arbeidsproductiviteit doen stijgen.

Preformateur Egbert Lachaert spreekt vrijwillig van een tienjarenplan om België terug op de rails te krijgen en het vertrouwen in de politiek te herstellen. De poging om komaf te maken met de tirannie van de korte termijn verdient alle krediet.

3 Vergroot Belgische activiteitsgraad

In tegenstelling tot onze buurlanden Duitsland en Nederland, heeft België een te lage activiteitsgraad. Dit is niet zozeer een gevolg van hoge werkloosheid, maar vooral van het hoge aantal niet-werkzoekende inactieven. Herbekijk regels voor arbeidsongeschiktheid, invaliditeit en langdurige ziekte en breek desgevallend heilige huisjes af. Zorg ervoor dat het verschil tussen werken en niet-werken steeds groot genoeg is zodat het arbeidsaanbod vergroot.

4 Maak ons pensioensysteem gelijk en rechtvaardiger

Er is in België een duidelijk verschil tussen de pensioenen van statutaire ambtenaren, bedienden en zelfstandigen. Voor deze ongelijkheid is geen rationele verklaring te vinden. Bouw dit systeem af en streef naar één pensioensysteem in de eerste pijler. Verder is ongeveer één derde van de opgebouwde pensioenen gelinkt aan gelijkge-

stelde periodes, m.a.w. periodes waarin niet gewerkt en dus ook niet bijgedragen wordt. Snoei in de voorwaarden voor gelijkgestelde periodes. Verhoging van pensioen kan alleen in geval van een voldoende lange reële loopbaan en bijhorende betaalde bijdragen. Willen we de pensioenen betaalbaar houden, zullen we ten slotte ook meer moeten inzetten op de tweede en derde pijler. Maak deze aantrekkelijker en voorziet vooral in voldoende rechtszekerheid op lange termijn.

5 Herwaardeer publieke sector

Voer binnen de overheidsadministraties een hervorming door gericht op digitalisering, interne efficiëntie en klantvriendelijkheid. Een Copernicusplan 2.0 dat deze keer geen lege doos blijft. Bouw ministeriële kabinetten af en laat ministers meer rechtstreeks samenwerken met de bevoegde administratie. Om haar kerntaken op een goede wijze uit te voeren, heeft de overheid ook bekwaam personeel nodig. Verminder het aantal statutaire

ambtenaren en behoud deze categorie voor specifieke beroepsgroepen waar dit eigen is aan de aard van de functie (zoals bijv. voor de rechterlijke macht). Leg bij de aanwerving en evaluatie van ambtenaren de nadruk op competentie, kwaliteit, werkhouding en de situatie op de arbeidsmarkt (relatieve schaarste van profiel en diploma) en zorg ervoor dat dit een impact heeft op verloning en promotiemogelijkheden. Geef meer gevolg aan negatieve evaluaties. Versterk de lokale overheden en laat de subsidiariteit maximaal doorwegen bij het verder afbouwen van het provinciale niveau. Ook bijkomende fusies van gemeentes leiden tot efficiënter bestuur.

6 Laat begroting goedkeuren door onafhankelijke commissie

Politici kunnen beleidsvoorstellen lanceren, maar deze moeten goedgekeurd worden door een onafhankelijke commissie, naar analogie met hetgeen de Raad van State op juridisch vlak doet. De nadruk ligt zowel op →

→ budgettaire orthodoxie als op de aard van inkomsten en uitgaven. Doelgerichte uitgaven (bv. overheidsinvesteringen) en eenmalige belastingen kunnen nuttig zijn. Recurrente en/of consumptieve uitgaven en nieuwe belastingen op werken of ondernemen moeten vermeden worden. De huidige coronacrisis kan geen reden zijn voor budgettaire laksheid.

7 Streef naar realistisch en ambitieus klimaat- en energiebeleid zonder taboes

Durf de nodige wetgevende initiatieven nemen om de onvermijdelijke transformatie van een centraal gestuurd energiesysteem naar een decentraal energiesysteem in goede banen te leiden. Geef ondernemers en particulieren de tools om effectief te investeren in hernieuwbare energie. Laat bedrijven en particulieren onderling energie uitwisselen, produceren en consumeren. Ondernemerschap en duurzaamheid kunnen immers hand in hand gaan.

Hak daarenboven belangrijke knopen door omtrent pijnpunten die ons energiesysteem vandaag een onverstaaenbaar kluwen maken. Doorbreek bijvoorbeeld het taboe rond kernenergie en evalueer de rol van verschillende actoren zoals de distributienetbeheerder Fluvius. Coördinatie met de deelstaten zal hier uiteraard noodzakelijk zijn.

8 Vereenvoudig fiscaal systeem

Voer een fiscale hervorming door met nadruk op efficiëntie en rechtvaardigheid. Snoei in het oerwoud van aftrekposten en verlaag de marginale tarieven. Breek heilige huisjes af. Voer bijvoorbeeld een belasting in op reële huurinkomsten of geef zelfs een "liberaal" symbool zoals de notionele interestaftrek op. Zorg er echter altijd voor dat iedere nieuwe belasting elders integraal gecompenseerd wordt. De globale belastingdruk mag de komende jaren niet stijgen en moet op termijn op duurzame wijze afnemen.

9 Stop de participatie

Dit kan het makkelijkst door een verregaande hervorming van ons kiessysteem. Herwaardeer de wetgevende en controlerende rol van het parlement. Zorg ervoor dat de kiezer be-

slist wie in het parlement verkozen wordt en niet de partijleiding; schaf de lijststem en het systeem van opvolgers af. Verklein de kieskringen en schaf de kiesdrempel af.

10 Maak het sociaal overleg moderner en efficiënter

Hervorm en herwaardeer de positie van de sociale partners en focus hierbij vooral op decentralisatie. Verschuif de aandacht van logge en weinig productieve overlegorganen zoals de "Groep van 10" en de Nationale Arbeidsraad naar de paritaire comités en de overlegorganen op ondernemingsniveau. Maatwerk per sector wordt de norm. Laat de sectoren zelf de vrijheid hoe zij thema's zoals bijvoorbeeld nachtarbeid en e-commerce willen aanpakken. Laat deze belangrijke thema's niet langer kapen door de steekvlam- en symboolpolitiek die heerst binnen het nationale sociale overleg. Alleen op die manier kunnen we evolueren naar een modern sociaal recht dat gemaakt is door en voor diegenen die het dagelijks in de praktijk moeten omzetten.

11 Herstel Vrouwe Justitia in ere

De kwaliteit van een democratische rechtsstaat hangt in grote mate af van hoe we er als samenleving in slagen onze geschillen op een beschaafde manier te beslechten. Het is

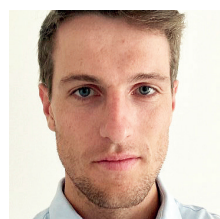
pijnlijk om te zien hoe justitie er in ons land er maar niet in slaagt om haar kerntaken naar behoren uit voeren. Structureel mismanagement en gerechtelijke achterstand zijn schering en inslag. De recente verjaring van het Fortisdossier is daar een pijnlijk voorbeeld van. Om dan nog maar te zwijgen over de bouwvallige krochten waarin soms recht moet worden gesproken.

Wie nadenkt over een langetermijnplanning voor ons land móét justitie bovenaan de prioriteitenlijst plaatsen. Herwaardeer justitie, investeer in de infrastructuur en maak werk van een modern en efficiënt justitieel systeem dat opnieuw het vertrouwen van de burger kan genieten.

Slotsom

De ouverture van Vivaldi geschiedt tegen de achtergrond van de zwaarste economische crisis sinds WO2. De nieuwe federale regering is ideologisch enorm heterogeen, maar zal toch belangrijke knopen moeten doorhakken op sociaal-economisch en institutioneel vlak. Het pad is grillig, maar de uitdagingen zijn duidelijk. Aan de huidige generatie politici om te bewijzen dat ze meer kunnen dan met collega's over straat te rollen en dat ze staatsmanschap kunnen etaleren in donkere tijden. Het LVV wenst Egbert Lachaert veel succes en moed bij de vorming van een nieuwe federale regering. ■

LVV heeft nieuwe voorzitter

Thibault Viaene

Clair Ysebaert

Thibault Viaene is de nieuwe voorzitter van het Liberaal Vlaams Verbond (LVV). Het LVV, opgericht in 1913, functioneert binnen het liberale middenveld als koepelvereniging en geeft de koers van de liberale partij mee vorm. Thibault Viaene neemt de voorzittersfakkelt over van **Clair Ysebaert**, die het LVV sinds de jaren '90

onder zijn hoede had. Clair Ysebaert zetelt al geruime tijd in het partijbestuur van Open Vld, een partij die hij in 1992 mee boven de doopvont hield.

Thibault Viaene kijkt al uit naar zijn voorzitterschap: "Ik moet erg grote schoenen zien te vullen, maar ben er rotsvast van overtuigd dat het nieuwe bestuur de rijke geschiedenis van het LVV eer zal aandoen. Op inhoudelijk vlak staan het LVV de volgende tijden enorm veel uitdagingen te wachten. Kwesties zoals de slabakkende regeringsformatie, de hachelijke sociaaleconomische toestand van ons land en de opkomst van een zeer kwalijke vorm van identiteitspolitiek verdienen stuk voor stuk doortastende antwoorden vanuit de liberale beweging", aldus de kersverse LVV-voorzitter. ■

De Turkse president Erdoğan profiteert van het vacuüm dat de VS steeds nadrukkelijker laten én van de machteloosheid van de EU. Italië steunt namelijk Tripoli, Tobroek krijgt hulp van Frankrijk. Oliebelangen zijn daarbij doorslaggevend.

De natte droom van Ottomanië (2)

door Lukas De Vos

En andere prioriteiten: Italië wil ten volle de kustbewaking van Libië gesloten houden, want is eerste slachtoffer van wilde inwijking uit de Sahellanden. Frankrijk kijkt met argusogen naar de woestijnstammen en de Toearegs die onder het mom van IS of Al Kaida geregeld invallen doen in de vroegere Franse kolonies. De Sahel (Mali, Boerkina Fasso, Mauretanië, Niger, Tsjaad) is een vogelvrij gebied geworden dat alleen met Franse troepen en het Vreemdelingenlegioen nog enige vorm van organisatie kan behouden.

Slavenhandel

Intussen is er in de vluchtelingenkampen en tussen stammen een nare heropleving van de slavenhandel gegroeid. Het is vooral Tripoli dat weinig geeft om het lot van armlastige vluchtelingen of teruggevoerde bootslachtoffers. En broodheer Turkije verergert dat door gesteunde militieën in Syrië af te persen, onthulde Der Spiegel.

Nieuw kalifaat

Een nieuw Turks kalifaat, een nieuwe Saladin (die eigenlijk een Koerd was), dat staat Erdoğan voor ogen. In juli deed hij er een schepje bovenop. De Byzantijnse Hagia Sofia werd overdragen aan de Diyanet, het bestuur voor godsdiensten. Op 24 juli werd het museum tot moskee omgevormd, bij gebedsdiensten worden de oude iconen en christelijke symbolen bedekt. Van de lekenstaat schiet hooguit nog een schamel beschot over. Radicale moefti's en imams voerden al jaren campagne om de regering de AKP tot dat besluit te brengen. Er waren

al sinds 2013 koranlezingen gehouden, in een onderdeel van de basilica mochten gebedsdiensten plaatsvinden. Voortaan mogen toeristen biddende moslims niet in de weg lopen. Om zijn populariteit op te vijzelen (want die is fors achteruitgegaan, zeker na het verkiezingsverlies in Istanboel en Ankara) moest hij dit symbool van Westerse invloed wel opnieuw tot een islamitisch centrum omvormen.

De binnenlandse problemen zijn ook niet min: Erdoğan verscherpt andermaal de heksenjacht op vermeende samenzweerders, de aanhangers van Gülen of wie daar moet voor doorgaan. Half juni was er andermaal een razzia bij de politie, een honderdtal onbetrouwbare agenten zijn opgesloten. Twee journalisten zijn vastgezet, omdat ze berichtten over ontmoetingen tussen de legerkop en Haftar. Dat heet in Erdoğan's vrijheidsgedachte "politieke en militaire spionage".

Enzaat

Het kan nu best dat de oorlog in Libië een spel voor de Bühne is, een mogelijkheid om de fel ingezakte prijs voor olie (Libië heeft in Afrika de grootste reserves) te stabiliseren, Europa onder druk te zetten met de vluchtelingenpolitiek (Turkije kan een tweede poort openen naar Europa), en tegelijk de invloed van Turkije tegenover Iran en Saoedi-Arabië uit te breiden. Zolang dat de wig tussen de Europese lidstaten vergroot, zal Moskou niet nee zeggen. Erdoğan droomt van een nieuw Ottomaans rijk, maar hij kan eindigen als geïsoleerde eenzaat. Met risico's. De groei is de zwakste in vijf jaar, de munt is alweer stevig gezakt (wat wel de uitvoer aanzwengelt), maar de inflatie blijft hangen op bijna 12%, de rente ligt ondanks

De Byzantijnse Hagia Sofia werd overdragen aan de Diyanet, het bestuur voor godsdiensten. Het protest klonk zelfs tot in Italië.

een halvering boven de 8%, de werkloosheid op 13%; verbruikers en investeerders zijn de klos. De economie kromp met welhaast 10% in het tweede kwartaal dit jaar. Door de lockdowns en de coronabeperkingen zakte de uitvoer met liefst 35% in. En de mateloze leningpolitiek van de voorbije 15 jaar vergt nu een strak terugbetalingsschema. Voor mensen die veelal in vreemde valuta geld opnamen is dat een strop; zeker nu Erdoğan zich blijft opwerpen als financieel genie. Zopas heeft hij zijn viceminister voor jeugd en sport in het bestuur van de Türkiye Vakıflar Bankası gedropt, de vierde grootste schuldeiser onder de banken. Hamza Yerlikaya is ook Erdoğan's raadgever. Een echte deskundige: hij was worstelaar Grieks-Romeins... ■

(Het eerste deel van dit artikel verscheen in Volksbelang, juni 2020, blz. 6)

De verkleuterde samenleving

door Annemie
Neyts-Uyttebroeck,
minister van Staat

Net zoals iedereen leef ik nu al meer dan een half jaar in de ban van de pandemie: het is al corona wat de klok slaat, van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Ik sta er mee op, ik ga er mee slapen.

Al wil slapen niet altijd vlotten. Kranten en tijdschriften staan er vol van, de tv-journaals hebben nauwelijks iets anders te melden, en we worden nu al maanden na elkaar murw geslagen met over elkaar struikelende experts allerhande. Zoals minister Maggie De Block onlangs in De Morgen zei: "Ik wist niet dat onze universiteiten zoveel virologen, infectiologen en vaccinologen telden". Van academische bescheidenheid en wetenschappelijke voorzichtigheid hebben de meesten opvallend weinig last; des te meer zijn ze vatbaar voor Andy Warhols "15 minutes of fame"-syndroom.

Het zou komisch zijn mochten de gevolgen niet zo dramatisch zijn. De wereldeconomie, met inbegrip van de Belgische, werd aanvankelijk zoveel als compleet stilgelegd, weken na elkaar. Het onderwijs idem, ook weken lang. Het vrij verkeer van goederen, en personen, ooit gekoesterde verworvenheden, werden opgeschort, en zijn nog steeds

Annemie Neyts: "Het falen van de Vlaamse, Brusselse en Frans-Waalse Gemeenschappen grenst aan schuldig verzuim, zowel tegenover de rusthuisbewoners en hun families als tegenover het personeel van de residenties."

"Wat heeft ons in godsnaam bezield om dat te laten gebeuren en te laten duren?"

niet volledig hersteld. Luchtruimen gingen op slot, hele vloten vliegtuigen bleven aan de grond, met dramatische gevolgen voor al wie in die sectoren werkzaam is. Beseffen we eigenlijk wel dat zoiets nooit eerder is gebeurd, zeker niet in vrede-tijd? Wat heeft ons in godsnaam bezield om dat te laten gebeuren en te laten duren? Doodsangst, blinde

paniek, totale ontredde-ning, overrompeling, nabootsing en kopiëring van wat elders werd beslist, wie zal het zeggen?

Toegegeven, het is een totaal nieuw virus, volslagen onbekend, en aanvankelijk kon inderdaad worden gevreesd dat het even besmettelijk en dodelijk zou zijn als bijvoorbeeld ebola. Er bestaan geen medicijnen te-

gen, en hoe zwaar getroffen patiënten best konden worden behandeld, wist men de eerst weken evenmin. De beelden van doodzieke patiënten op de gang en zelfs op de vloer van Italiaanse, Spaanse en New-Yorkse ziekenhuizen waren meer dan onrustwekkend, en er kon worden gevreesd voor een totale implosie van onze gezondheidssystemen. Dat de overheden en de experts alles hebben gedaan om dat te voorkomen, inclusief het virtueel opsluiten van ganse bevolkingen, met totale of gedeeltelijke lockdowns, viel aldus te begrijpen.

Patiënten geweigerd

Allereerste prioriteit is daarbij gegaan naar het voorkomen van saturatie van ziekenhuizen, en dat is in “alle” Europese landen ten koste gegaan van residenten in rusthuizen en woonzorgcentra. Ook in ons land zijn hoogbejaarde coronapatiënten geweigerd in ziekenhuizen, of zonder getest te zijn terug gestuurd naar hun residenties. Lees er het rapport van Artsen zonder Grenzen maar op na. En gedenk de getuigenis van een woordvoester van de Belgische Vereniging voor geriatrie in de bijzondere commissie van het Vlaams Parlement “dat tijdens de piek-weeken van de epidemie (grosso modo 15 maart-15 april) “slechts” 5% ‘minder’ residenten gestorven zijn in ziekenhuizen dan in ‘normale’ periodes (13% tegenover 18%)”. Er gebeurden met andere woorden 30% minder hospitalisaties, en dat tijdens een acute sanitaire crisis.

Het is geweten dat diezelfde vereniging in maart een ‘advies’ richtte tot de koepels van zorginstellingen om géén zwaar zieke, fragiele, hoogbejaarde patiënten te hospitaliseren. Toen het besef groeide dat soms nogal drastisch op basis van het criterium ‘hoge leeftijd’ ‘niet’ doorverwezen werd, heeft men een en ander verduidelijkt. De epidemie was toen bijna over haar hoogtepunt heen.

Gemeenschappen faalden

Terwijl de nodige voorzorgen getroffen waren, en gelukkig maar, om onze ziekenhuizen in staat te stellen het hoofd te bieden aan de dreigende epidemie, is dat absoluut niet het geval geweest voor de woonzorgcentra en rusthuizen. Deze vallen al sedert vele jaren onder de bevoegdheid van de Vlaamse, Brusselse en Frans-Waalse Gemeenschappen, en die hebben wekenlang jammerlijk gefaald. Hun falen grenst aan schuldig verzuim, zo-

Ondanks de noodzaak van de coronamaatregelen, blijven protesten niet uit.

wel tegenover de residenten en hun families als tegenover het personeel van de residenties. Met als gevolg duizenden overlijdens, onttrederd personeel en diep getroffen families.

Vlaanderen, Brussel en de Frans-Waalse Gemeenschap schoten jammerlijk tekort in het uitvoeren van de meeste van hun persoonsgebonden bevoegdheden. Joachim Coens heeft mooi zeggen dat de zorg tot het DNA van zijn partij behoort en dat hij ze wil blijven koesteren, veel was daarvan tijdens de jongste crisis niet te merken.

Ik neem me voor uitvoerder op deze tragedie terug te komen, omdat ze een hele reeks pijnpunten bloot legt die het wezen van ons samen-leven raakt, maar thans wil ik nog even stilstaan bij de lockdown zelf.

Overheden en experts hebben ons behandeld als kleuters, overstelpt met regels en regeltjes, en doen dat eigenlijk nog altijd. Hebben de kindjes hun handjes goed gewassen, 30 seconden lang, met veel zeep en afgedroogd met papieren handdoekjes? Goed zo, maar

een kus van de juffrouw, dat mag even niet, en de bank vooruit is ook al niet evident.

Tegelijkertijd worden we verantwoordelijk gesteld voor het (nog) niet verdwijnen van het virus. Wie besmet raakt, heeft dat aan zichzelf te wijten, en moet dringend geïsoleerd worden.

Dreigende professor

Dan wil ik het nog niet hebben over het feit dat we elkaar afstandelijk moeten bejegenen, alsof we een bedreiging voor elkaar zijn en voor onszelf. Hebt u ook professor Erika Vlieghe gezien die, ongemaskerd, de journalisten vrij bars aanmaant “afstand te houden, ja, anderhalve meter!”

Hoe lang gaat dit nog duren? Ik zeg u, de exit zal nog veel moeilijker zijn dan de introductie van de lockdown. Zoals er nog steeds militairen patrouilleren vier jaar na de aanslagen in Brussel en Zaventem, dreigen we nog lang geplaagd te worden met allerhande verbods- en gebodsbepalingen, allemaal voor ons eigen goed natuurlijk. ■

De paradox van de beurs

door Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Dat het coronavirus keihard heeft ingehakt op grote delen van onze economie, en dat wereldwijd, kan zelfs het kleinste kind zien: hoewel de schade nogal sterk verschilt van sector tot sector, kan men toch spreken van een algehele vernietiging van economische, maar ook van sociale welvaart.

Zelfs sectoren die op korte termijn niet geraakt zijn, zullen na verloop van tijd toch 'collateral damage' ondervinden. Als duidelijk is dat de horeca-reis-toerisme-sector, culturele en ontspanningssector... frontaal geraakt zijn, dan zullen na verloop van tijd ook in andere sectoren de gevolgen hiervan "doorsijpelen". Denken we maar aan de financiële sector: gezinnen en bedrijven die hun verplichtingen niet kunnen honoreren, zullen ook wegen op de resultaten aldaar.

Sombere voorspellingen

Op basis daarvan "regent" het dan ook sombere macro-economische voorspellingen: nationale en internationale (gerenommeerde) instellingen overladen ons met negatieve groeicijfers, stijgende werkloosheid, massale bedrijfssluitingen en erger.

Maar wat zien we ondertussen? Na een kortstondige terugval bij het uitbreken van

de coronapandemie hebben de beurzen bijna overal ter wereld het geleden verlies al weggeveegd en sommige staan zelfs al terug op winst. Wie gaat hier in de fout? Van waar deze paradox? Zijn de economen (te) pessimistisch en de beurzen (te) euforisch? Zijn de (voorspellende) economen (te) rationeel en de beurs (te) speculatief?

Zou het kunnen dat de beurzen de toekomst beter inschatten, in die zin dat ze er van uitgaan dat deze crisis er precies zal voor zorgen dat de zwakste bedrijven in het economisch weefsel zullen verdwijnen en dat de gezonde, toekomstgerichte bedrijven sterker dan voordien zullen overleven? Dat m.a.w., het "dode hout" zal gesnoeid worden en de overblijvende planten beter en sterker zullen kunnen groeien? Dat deze crisis, hoe pijnlijk ook op korte termijn, zal zorgen voor een duurzaam herstel op langere termijn (en dat dus de beurs deze po-

sitieve trend nu reeds verrekend in de koersen)? Hebben we hier te maken met wat J. Schumpeter reeds vorige eeuw beschreef als "creative destruction"?

Sociale gevolgen

Als dat zo zou zijn- en daar mag best nog wat verder wetenschappelijk onderzoek naar gebeuren-, dan zou dat willen zeggen dat de overheid liever niet teveel (schaarse) middelen inzet om bestaande (maar verouderde en/of niet efficiënt gerunde) bedrijven te redden. Laten we dan liever die middelen gebruiken om de sociale (en financiële) gevolgen op te vangen van die werknemers en/of gezinnen die (het zwaarst) getroffen worden door deze "creative destruction".

Ten ware men gelooft dat de beurzen zich vergissen en eerder emotioneel dan rationeel reageren?

Het debat ligt (nog) open. ■

De onvolprezen archivaris van de 'wegwerpliteratuur', onze Volksbelang-medewerker **John Rijpens**, heeft met een indrukwekkend naslagwerk zijn quadrologie afgerond.

Het snoepjespaleis

door Lukas De Vos

Die begon met 'Inkt in de Papfles' (2004, over de kinderen van Abraham Hans). Hij trok de lijn door met twee case-studies: 'Vlaamse Pulp à la Carte' (2006, over de wereld van Sacha Ivanov) en 'Vlaamse Filmpjes' (2010). Nu bekroont hij zijn onverdroten opgraven van honderden voetnootfiguren met 'Vlaamse Pulp als Delicatesse'. Het is een bijzonder rijk en gevarieerd veldwerk geworden.

Schat aan feiten

Zijn akribisch opzoekwerk bevat een schat aan feiten, niet aan meningen. Juist door zijn onvolkomenheden daagt het de echt geïnteresseerde in volksliteratuur uit om verder te denken. Niet vanuit vooringenomen burgerlijke tekstbenadering, maar vanuit openheid naar tekstbeleving. Alleen zou de titel beter 'Vlaamse Pulp als Snoepwinkel' geweest zijn. 'Delicatesse' vooronderstelt immers een zekere verfijnde smaak, en dat is nu net waar de broodschrijvers lak aan hebben.

Het kernwoord waarvan Rijpens vertrekt is 'entertainment', dat eerder ingaat op de (weinig ambitieuze) verwachting van de lezer dan vanuit de schoonheidsleer. Ontroering en dweepzucht, verwondering en drift zijn belangrijker dan taalbeschouwing en finesse. Pop versus klassieke toondicht. Maar ook daar verrekent het populaire genre de verglijding van de waardering. Rijpens wijst er terecht op dat Victor Hugo, Charles Dickens, George Eliot ('de Engelse

Courths-Mahler', schrijft hij oneerbiedig), Eugène Sue, ja zelfs Emile Zola en Fjodor Dostojevski allemaal mengelwerk afleverden, 'feuilletonisten' waren, broodschrijvers die meer in kwantiteit dan in kwaliteit zagen, zelfs industriële producties met onderaannemers opzetten zoals Alexandre Dumas, gedreven door geldhonger, eerezucht en status. Ik voeg er graag Hendrik Conscience aan toe, Eugène Zetternam (niet Zetterman!), maar ook hedendaagse SF-schrijvers als J.G. Ballard, Philip K. Dick, Ray Bradbury en tutti quanti. Rijpens heeft oog voor hun eenvoudige beginjaren en de minder hooghartige letterenbeschouwing die ze hantieren. "Conscience was ook de eerste Vlaamse auteur van een misdaadroman: in 'Simon Turchi', of 'De Italianen in Antwerpen' (geschreven in 1859) staat een moord centraal, maar aandacht voor intrige en spanning is ver te zoeken". Hoewel algemeen wordt aangenomen dat de eerste speurdersroman, althans volgens Lode Baekelmans, 'De Verdwenen Koerier' (1927) van Theo Huet is geweest. Misdaadlegendes waren er genoeg, zoals die van de 'Bokkenrijders' of de 'Bende van Bakeland' van Abraham Hans, over Bert Cornelis (niet onze hoofdredacteur, want Rijpens omschrijft hem als een specialist "van drakerige bandietenromans") tot Fred Germonprez.

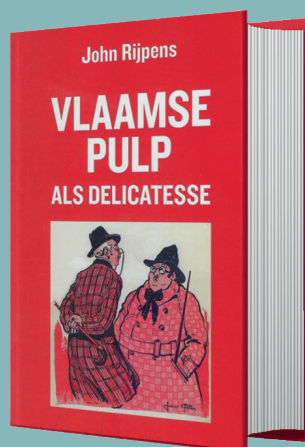
Porno

Het is geen toeval dat Rijpens' langste hoofdstuk ("Op Zoek naar een Vlaamse Maigret") over de misdaadroman gaat. Die valt ook het moeilijkst in te delen, hoewel dat ook geldt voor de science fiction waarvan Rijpens geen hoge dunk heeft: "Voor

spek en bonen". Maar het is goed dat hij ten minste acht specifieke genres onderscheidt, met ook sportbiografieën ("als heiligenlevens"), westerns, heimatverhalen en vrouwenromannetjes, Congoliteratuur, oorlogspulp, flauwe humor en (pseudo-) porno. Rijpens neemt een register van liefst acht volle bladzijden op met pseudoniemen. En ruim 600 pulpschrijvers.

Bijzonder nuttig in dit naslagwerk zijn twee hoofdstukjes over de historische wegbereiders van de Trivialliteratuur in Vlaanderen met de rol ook van de colportage (de vlugschriftencultuur ontbreekt helaas), en het overzicht van pulpuutgeverijen en pulpuutgevers.

Rijpens' werk zweet noeste arbeid uit. Grondwerk, dat best zou passen in een Vlaamse canon. Die dan minder pedant en ideologisch zou overkomen. En minder burgerlijk, want "literatuur vandaag is nog steeds wat de bourgeoiscultuur van de 20e eeuw als zodanig bestempelde". ■

John Rijpens, *Vlaamse Pulp als Delicatesse*. Antwerpen/Rotterdam, C. de Vries-Brouwers 2017, 310 + XVI blz.

Het liberale masker van N-VA is afgefallen

door Rik Carpentier

De regeringsformatie heeft al te lang aangesleept. Toch zijn er enkele interessante conclusies uit te trekken. Zo is het liberale kleedje dat N-VA zich zoveel jaren trachtte aan te meten, nu overduidelijk afgefallen. De manier waarop Bart De Wever op zeker moment een veto stelde tegen het opnemen van de gezamenlijke liberale familie in zijn paarsgele formule, is onbegrijpelijk. Hij was het toch die altijd pleitte voor een ondernemingsvriendelijk beleid, niet? Plots bleek MR niet langer een geschikte partner om die liberale recepten tot uitvoering te brengen. Een wending die bij de menig liberaal denkenden de wenkbrauwen deed fronsen.

Het is goed om even in de politieke geschiedenis van ons land terug te gaan. De Vlaams-nationalisten waren jarenlang goed voor zo'n 10 à 15% van het electoraat in Vlaanderen. Bart De Wever was de eerste om te beseffen dat met vendelzwaaien en Vlaamse liederen geen politieke beweging met voldoende gewicht te maken viel die een grondige herteekening van de Belgische staatsstructuur zou teweegbrengen. De splitsing van het land bleef weliswaar op nummer 1 staan in zijn partijstatuten, maar de kiezer moest met andere elementen verleid worden.

Nooit met links Wallonië

Eerst kwam de zelfstandige ondernemer in het vizier. Jarenlang heeft hij de idee gepromoot dat een ondernemingsvriendelijk beleid nooit kon gerealiseerd worden met het linkse Wallonië. De centrumrechtse onderstroom in Vlaanderen kon het best bediend worden door los te komen van het Waalse linkse juk. Bekend is de uitspraak van De Wever dat "een regering zonder socialisten op zichzelf al een grote staatshervorming inhoudt".

Het legde de N-VA geen windeieren. Met méér dan 20% van de stemmen stak de partij haar vroegere "grote" kartelpartner CD&V met gemak voorbij. Ten koste van Open Vld en van de rechtervleugel van CD&V die zo goed als leegliep. Maar De Wever wou nog

verder geraken, "op tram-3" zoals hij ooit zei, boven de 30%. Dat lukte door aardig dicht aan te schurken bij het discours van Vlaams Belang. Het nationalistisch groepsdenken van de Vlaams-nationalisten paste wonderwel bij een groeiende tendens in alle landen, waarbij migranten ineens de schuld kregen van al wat mis loopt in onze samenleving.

Maar overmoed kwam voor de val. Door teveel tendenzen binnen de partij tevreden te moeten houden, werden noodlottige beslissingen genomen. Het Marakkech-pakt, iets waarvan het belang voor ons land nog steeds met een vergrootglas moet gezocht worden, werd reden genoeg om het succesvolle sociaal-economisch beleid van de Zweedse coalitie op te blazen. En dat werd zwaar afgerekend in mei 2019 toen de partij terugviel van 33 naar 25%.

Maskers vallen af

Nu is ook het liberale sociaal-economische verhaal van N-VA ontmaskerd. Want hoe valt te begrijpen dat de MR plots niet meer welkom was voor De Wever in zijn paars-gele formatiepoging? In 2014 keek heel ondernemend Vlaanderen hoopvol uit naar de nooit geziene centrumrechtse formatie die het aandurfde om de PS links te laten liggen, en met de MR als éniige Waalse partij, een ploeg op de been te brengen. En nu zei de partijleider letterlijk dat Open Vld

"crimineel onverantwoordelijk" zou zijn indien ze haar zusterpartij niet liet vallen... Hoe kon het liberaal beleid van de Zweedse coalitie veilig gesteld worden als eerst de liberale familie moest verzwakt worden in de regering? Om de PS tot dienst te zijn? Want dat was zonder twijfel de echte reden. Magnette heeft altijd volgehouden dat hij de Zweedse ploeg niet wou depanneren; er moest dus een Zweedse coalitiepartner sneuvelen. Dat de flamboyante MR-voorzitter Bouchez bij velen in de Wetstraat niet in de smaak viel werd een tijdlang als drogreden gebruikt. Wie kan geloven dat een liberaal beleid moest opgeofferd worden voor het karakter van één man?

Niet onschuldig

Het maneuver is niet onschuldig. Toen het er écht op aan kwam – De Wever stond dichterbij het slagen van de paarsgele formule dan hij ooit kon dromen – maakte hij een kapitale fout die hem eeuwig kwalijk zal genomen door al wie ondernemingsvriendelijk denkt in Vlaanderen. Want de belofte om alle grondwetartikelen voor herziening vatbaar te verklaren, de éniige toezegging die hij van de PS verkregen had op het vlak van staatshervorming – weet je nog, artikel 1 van de partijstatuten –, was voldoende om het hele liberale sociaal-economisch verhaal te doen vergeten... ■